

Fierde Bog,

Om Søretten.

I. Cap:

Om Skipperis, Styremænds og alle andre Skibs-Betienters Antagelse, Løn og Forhold.

1. [4-1-1] Naar Reedere ville antage een Skipper, som skulle føre deris Skib, da skulle de oprette med ham skriftlig Contract, hvilken begge Parter skulle underskrive, og siden ubrødelig holde. Derefter antager Skipperen hvis Skibsfolk hand agter fornøden til Skibet, og hans Reedere i Længden kunde være forvarede med.
2. [4-1-2] Ingen Skipper maa underhyre een andens Styremand, eller Baadsmænd. Hvem det gjør, og det bevisis, da skal den, som hannem først hafde fæst, beholde hannem at fuldgjøre sin Rejse med, som hand lovet haver, og det stande til Skipperen hvad hand vil give hannem af sin Løn, fordj hand haver dermed fortabt sin Ret, at hand haver stædt sig til tvende, og den Skipper, som haver vitterlig underhyret den andens Folk, bøde derfor tyve Lod Sølv til Kongen og tyve Lod Sølv til Byen.
3. [4-1-3] Naar Skipperen hyrer Folk, da bør hand strax med dem forud om deris Hyre at foreenis, og give een hver i det minste een Mark paa Haanden, og da ere de strax pligtige at give sig i Skibet, saa tilig som Skipperen dennem derom tilsigendis vorder, og der tage Vare paa deris Embede og Arbejde, at lade, eller baglaste, Skibet, før end de opbære noget af deris Hyre. Have de og opbaaret deris Hyre, og blive forsømmelige, og ikke tage Vare paa Skibet, eller, naar de for een Rejse ere hyrede, forlade Skibet uden Sygdom og andet lovligt Forfald foruden Skipperens Forlov (være sig for gode eller onde Tidender, for sær Kendelse til Søes, eller for nogen anden Aarsags Skyld) før end det haver fuldendtet sin Rejse, er fuldkommelig losset, igien retteligen baglastet, og Seglene tagne fra Raaen, da give Hyren tilbage, og dertilmed saa meget, som dennem var lovet til Hyre, halfdeelen til Kongen og halfdeelen til Skipperen, eller og leggis udj Fængsel i fiorten Dage til Vand og Brød, om de ikke have at betale med. Er Skibet udj Fare til at forgaa, eller at blive taget af Fribyttere, eller Røvere, og nogen da forlader det uden Skipperens samtykke, have sit Liv forbrut, i hvor hand siden paagribis.
4. [4-1-4] Om nogen Skibsfolk sig forhyre, og ikke ere gode for det, som de sig udgive for, og det kand dennem skielligen overbevisis af to, eller tre, inden Skibsborde, de skal miste deris heele Hyre, og derforuden bøde saa meget, som dennem var lovet til Hyre, halfdeelen til Kongen og halfdeelen til Skipperen. Dersom de ikke have at bøde med, skal de tre gange gaa under Kølen, uden Skipperen dennem benaade vil.
5. [4-1-5] Og dersom nogen giver sig ud for Styremand, og lader sig derfor hyre til een vis stæd, og Skipperen fanger Skade enten paa Skib, eller Gods, for hans Forsømmelsis og Uforfarenheds skyld, da skal samme Styremand, naar det ham lovlig ved tvende søfarne Folkis Vidne overbevisis, være pligtig at bøde al skaden igien, om hand det formaar. Formaar hand det ikke, da have hand forbrut sit Liv; Men hvis Skipperen skulle forandre sin Rejse, og Styremanden derudj var Ukyndig, og ikke, naar hand derom bliver adspurt, trøster sig til at fortsette samme ny Rejse, da nyder hand sin til den Tid fortiente Styremands Løn, og siden ikkun Højbaadsmands Løn, om hand vil forblive paa Skibet; Men vil hand ikke, da betale Skipperen hannem hans halve Hyre, om Rejsens Forandring skeer paa Henrejsen; Men skeer den paa Hiemrejsen, da

betale hand hannem den fulde Hyre; Men anlover hand forsvarligen at fuldende Rejsen, og nogen skade skeer for hans Uforfarenheds skyld, da miste Hyren, og bøde skaden.

6. [4-1-6] Om nogen Skibsfolk har ladet sig hyre, og ligge af Skibet om Nattetide uden Skipperens Forlov, bøde een hver derfor tre Lod Sølv til Kongen og tre Lod Sølv til Byen; Men skeer nogen ydermeere Skade for slig Forsømmelse, da stande derfor til Rette efter Sagens Lejlighed. Skeer og imidlertid noget Skibs-Arbejd, hvorved nogen af de tilstæde værende Skibsfolk kommer til skade, da bør den Fraværendis give til Hielp til Badskerløn efter Skipperens og Styremandens Sigelse.

7. [4-1-7] . Findis nogen Baadsmand, som paa nogen Rejse stædt er, om Nattetide paa Gaden, eller og i Utilbørlige Huse og Herberge, den maa og skal Fogden og Byens Tienere gribe og fængsle udj tre Dage til Vand og Brød, og skal den Skyldige derforuden bøde tre Lod Sølv til Kongen og tre Lod Sølv til Byen. Giør hand nogen anden Ulovlig Gierning, stande derfor til Rette efter Sagens Lejlighed.

8. [4-1-8] Kommer een Skipper med sit Skib udj Havn, eller paa Reed, og hans Folk ville fare udj Landet, skal det skee med Skipperens Forlov, dog at halfdeelen bliver udj Skibet, og troligen det forvarer, og de, som fare i Landet, skulle betimelig om Aftenen komme til Skibs igien, eller om Dagen, naar Skipperen dem tilsiger. Hvo som sig herimod fordrister at blive i Land uden skiellig Aarsag og Skipperens Forlov, hand straffis og bøde derfor, som næst tilforn sagt er.

9. [4-1-9] Naar nogen Skibsfolk formedelst Drukkenskab, eller anden Ulydighed, ikke ville være deris Skipper følgagtige, naar Vinden er god, eller de af Skipperen vorde tilsagte, da skal Skipperen ingenslunde forligge sin Vind, men hyre andre i deris Stæd, og den, som brødig findis, skal igiengive hvis hand haver annammet, og hvis den, som igien hyret vorder, ydermeere koster, og have forbrut tj Lod Sølv til Kongen og tj Lod Sølv til Byen. Haver hand ikke at betale med, da skal hand antvordis til Stædets Øvrighed, og træle for sin Brøde og Faldsmaal; Og dersom nogen er sin Skipper Ulydig i Søen og trotzig imod ham, eller Uroelig og knururen imod andre af Skibsfolket, saa nogen Oprør, Mord, eller anden Ulykke, ved ham er at befrygte, da haver Skipperen Magt at sette hannem udj Land med to, eller tre, af de beste Mænd, som i Skibet ere, deris Raad og Samtykke, dog hvor Christne Folk boe, og belønne een anden i hans Stæd af den Uhørsoms Hyre og Føring, og Skipperen dermed angerløs være; Saa maa ej heller nogen Skipper, eller anden Skibs-Officerer, med Usømmelig Ord, eller Gierning, begægne nogen af sine Folk, som i Skibet ere, og hvis hand derudj forseer sig, da skal hand derfor ved sin Hiemkomst tilbørlig anseis.

10. [4-1-10] Fordrister nogen sig til at giøre Mytterj, Oprør, eller Forbund imod Skipperen, og det kand skielligen bevisis, da skal det straffis som anden Halsløs Gierning, som og de skulle straffis, som ville nøde og tvinge Skipperen til at segle andenstæds med dennem, end deris Beskeed er, Skipperen og Reederne til Skade.

11. [4-1-11] Folket skal holde god Fred og Eenighed inden Skibsborde. Dersom nogen giør den anden Saar, eller Lemmelæst, saa at Skibet, eller Skibs-Arbejd dermed bliver forsømmet, da skal den, som skaden haver giort, flye een anden udj stæden, og bøde derfor til Kongen og Byen, efter som skaden er stor til, og oprejse Skipperen den skade hand deraf taget haver.

12. [4-1-12] End bliver den Saarede død af samme skade, da skal Skipperen og alt Skibsfolket være skyldige at holde Manddraberen tilstæde, og antvorde hannem Stædets Øvrighed, hvor de først ankomme i Kongens Riger og Lande, der at undgilde hans fortiente Løn efter sagens Lejlighed. Og dersom samme

Misdæder med deris Villie og for deris Forsømmelse undkommer, da skulle de alle, som i Skibet vare, svare til hans Gierning.

13. [4-1-13] Om nogen Skipper, Kiøbmand, eller Baadsmand, sig forgriber udj nogen Gierning, som er Livs straf værd, da skal samme hans Forseelse ikke komme Skib og Gods meere til skade og Hinder, end hans egen Part derudj kand være, og det skal overantvordis ved tre de beste Mænds Eed, som udj Skibet ere.

14. [4-1-14] Paa de Skibe, hvor Badskere findis, og de for vis Løn ere antagne, der skulle de betiene alle og een hver af Skibsfolkene med Klippen, Ragen, og at læge de Syge, uden nogen Betalning, med mindre det er smitsom Syge, eller og nogen sig selv har forvoldet een skade uden Skibs-Arbejd. handler nogen Badsker herimod, eller tager muntlig, eller skriftlig, Løfte for saadan Opvartning, som hand er pligtig at gjøre, da skal det af ingen Værd være, men hand derforuden korte dobbelt saa meget i sin Løn, som hand saaledis ville tilbringe sig.

15. [4-1-15] Ingen Baadsmand maa straffe Skipperens Kost, ikke heller begære anden Spisning inden Skibsborde, end sædvanligt er og Dagen tilhører. Hvem det gjør, og ikke haver skiellig Aarsag dertil, skal dermed sin Hyre og Føring forbrut have, og maa Skipperen sette hannem paa det første Land hand tilkommer, hvor Christne Folk ere. Iligemaade forholdis, om nogen Øl og Mad forsetligviis spilder. Vil nogen af Skibsfolkene det hindre Skipperen til Fortred, hand være den samme straf undergiven.

16. [4-1-16] Kommer Skipperen i Havn, hvor fersk Mad er at bekomme, da staar det ham frit for at kiøbe det efter sin egen Villie; Dog maa ingen hannem dertil nøde, eller tvinge. Hvo herimod gjør, skal have forbrut tre Lod Sølv til Kongen, og tre Lod Sølv til Skipperen.

17. [4-1-17] Hvem som vil nøde Kokken til at gjøre Ild og spise uden den rette Tid, hand bøde derfor ti Lod Sølv til Kongen, og miste sin Hyre; Men dersom Kokken det fortier, og ikke vil aabenbare, og det siden udkommer, skal hand derfor bøde tre Lod Sølv til Kongen og tre Lod Sølv til Byen; Kokken skal og være pligtig at forvare sit Skibs Fætalie, saa det ikke spildis, eller fordærvs, for hans Forsømmelsis skyld. Giør hand det ikke, da bøde skaden, og miste sin Hyre.

18. [4-1-18] Ingen skal fordriste sig til inden Skibsborde at drikke til Overflødighed, eller gjøre Giestebud udj Skibet, men hvem som imellem Maaltid til sin Nødtørft at drikke behøver, ham maa det forundis, og ej videre. Findis nogen herimod at gjøre, have dermed forbrut tre Lod Sølv til Kongen og lige saa meget til Reederne, saa tit og ofte som det skeer, og vorder anklaget. Iligemaade skal Skibsfolkene straffis, om de forsømme deris Vagt, eller understaa sig at gaa med Ild, eller Lys, under Overløbet, helst i Krigs-Skibe ved Krudkammeret, og hvor noget løst Hør, eller Halm, kunde være. Forseer Skipperen, eller nogle af de andre Officerer, sig herudj, da bøde dobbelt.

19. [4-1-19] Een hver inden Skibsborde, enten Officerer, eller Gemeene, skal, saa længe Rejsen varer, entholde sig fra al Dobbelt og Læg, enten det angaar Penge, eller Vare, eller de læge paa Borge, og gjøre derfor imellem hin anden enten skriftlige, eller muntlige, Løfter, da skal samme Løfter af gandske ingen Kraft være, og derforuden skal baade den, som vinder, og den, der taber, have forbrut, een hver for sig, tre dobbelt saa meget, som de lægte om, hvilke Bøder Skipperen strax skal indkræve, eller korte i een hvers Løn, og deelis de siden imellem Skipperen, de Fattige Søfarende og de andre Uskyldige Baadsfolk.

20. [4-1-20] Ingen af Skibs-Betienterne maa efter denne Dag fordre nogen Penge, eller Pengis Værd, af dem, som inden Skibsborde kunde være, enten de ere Skibsfolk, eller Rejsende, og komme paa sær Farvand, hvor de tilforn ikke have seglet, langt mindre true dem efter gammel ond Sædvane til at overslaais med Vand, eller noget deslige, men Skipperen skal strax straffe een hver, som saadant understaar sig at gjøre, med Vand og Brød paa tre Dage.

21. [4-1-21] Undviger nogen Baadsmænd Skipperen med sin Hyre, og det udj Sandhed kand bevisis, da skal den derfor straffis som een anden Tyv.

22. [4-1-22] Een Skipper, som haver hyret sit Folk til nogen vis Stæd, og der henkommendis vorder til Sinds at ville segle med samme sit Skib andenstæds, enten hand paa det første stæd lossers, eller ikke, hand skal forbedre sit Folk deris Hyre efter Rejsens Beskaffenhed, og de skulle være pligtige at følge hannem, hver under fyrretyve Lod Sølv Bøder, halfdeelen til Kongen og halfdeelen til Reederne, og naar Skibet kommer did, som Skipperen gjør sit Market og haver losset, skal Skipperen der give dennem deris Hyre, med mindre Skibet ved deris Forsømmelse er kommet til Skade.

23. [4-1-23] Om een Skipper vorder til Sinds at bryde sin Last, før end hand kommer til den Stæd, som hand haver hyret sit Folk til, og hand kand vide sine Reederis Gavn og Fordeel dermed, da maa hand det vel gjøre, og hans Baadsmænd skulle være pligtige at losse foruden Knur og Imodsigelse, og dersom hand beholder saa meget af samme Last udj Skibet igien, saa hand er stiv nok belastet at segle did, som hand sit Folk haver hyret til, da er hand dem ingen Forbedring pligtig, og de være hannem følgagtige did, som forskrevet staar; Men dersom hand lossers sin fulde Last, og skal tage Baglast ind igien, da give hand sit Folk deris heele Hyre, og vil hand siden segle fremdelis, da give hand sit Folk hvis billigt er, og hand med dennem kand foreenis om. Findis nogen herimod Ulydig at være, da have sig dermed forbrut sin Hyre og Føring, og derover bøde tj Lod Sølv til Kongen og tj Lod Sølv til Byen.

24. [4-1-24] Forsømmer nogen Baadsmænd sit Arbejd al den Stund at Skibet ladis, eller lossis, da skal hand give sine Stalbrødre for hver Dag hand det forsømmer et halft Lod Sølv.

25. [4-1-25] Ingen maa føre Baaden, eller Espingen, fra Borde uden med Skipperens, Styremandens, eller Højbaadsrnandens, Forlov. Hvo det gjør, skal have forbrut til alt Skibsfolket tre Lod Sølv, og kommer Baaden noget til, eller og formedelst saadant nogen anden Skade skeer, da stande dennem til Rette derfor, som derpaa have at sige efter Sagens Beskaffenhed.

26. [4-1-26] Een Skipper, som vil segle uden Rigerne, skal give sit Folk, som betalis for Rejsen, deris fulde Hyre, halfparten paa det Stæd, hvor hand udreeder, eller og baglaster, Skibet, og den anden halve Part, naar hand kommer tilbage igien, og haver losset sit indehavende Gods og Vare; Men de, som fare for Maanets Hyre, skulle betalis, som de ere forligte om med Skipperen.

27. [4-1-27] Naar een Skipper vil segle uden Rigerne Vestvert i Europa, da maa hans og Styremandens Føring i det højeste ej være over een Læst: Højbaadsrnandens, Skibsskriverens, Tømmermandens og Kokkens, ej heller meere end een half Læst, og de andre Baadsmænds hver een tredie Part af een Læst: Een Drengs half saa meget som een Baadsmænds, og nyde samme Føring Fragtfrj, og ikke meere.

28. [4-1-28] Ingen maa sælge sin Føring af Skibet uden med Skipperens Samtykke og Vidskab under samme Føring Fortabelse, halfdeelen til Kongen og halfdeelen til Skipperen; Dog dersom Befragteren samme Føring efter Markets Gang beholde vil, da stande det hannem frit for.

29. [4-1-29] Skipperen skal ej heller være pligtig at svare til nogen Føring, naar Skibet er tilladet, men naar Skipperen begynder at lade, skal hand paamine hver i Almindelighed derom, og da hver give tilkiende, som vil skibe sin egen Føring, og gjøre sig da Rommet til sin egen Føring saa nyttigt, som hand kand; Dog skal ingen Baadsmand forunde sit Rom til nogen anden uden Skipperens Samtykke.

30. [4-1-30] Far nogen Baadsmand af Skibet, og gjør sig Unyttig udj Drukkenskab, eller udj andre Maader, og bliver derover Lemmelæst, saa hand ikke kand fuldende sin Rejse, den skal give tilbage igien det hand haver opbaaret, og Skipperen hyre een anden udj hans Stæd. Hvad det ydermeere koster, skal af samme Baadsmands Føring betalis.

31. [4-1-31] Fanger nogen af Skibsfolkene Skade udj Skibs Arbejd, eller andre Maader udj Skibs Nytte og Gavn, og er dog ikke selv Aarsag dertil, eller og nogen bliver syg paa Rejsen, saa hand ikke kand blive liggendis i Skibet, da skal Skipperen lade den Syge komme i Landet, og bestille hannem Herberge, hvor hand kand paavaris og forsørgis med Lys og Kost til Nødtørftighed efter den Maade, som hand spiser udj Skibet. Bliver hand til Pas, da komme udj Skibet igien, og om hand kommer udj Skibet inden fuldente Rejse, da nyde sin fulde Hyre; Dog er Skipperen ikke pligtig at tøvæ efter hannem, men segle, naar Skibet er seglreede, og døer hand den Stund Skibet er paa Henrejsen, da skal hans Arvinger have hans halve Hyre og heele Føring imod half Fragtis Erleggelse med hvis andet hannem tilhører; Men er Skibet paa Hiemreisen, da tage hans Arvinger hans heele Hyre og Føring uden nogen Fragtis Betalning, og betale hans Jordefærd, og skal Øvrigheden have Indseende derhos, om den dødis Arvinger ere der ikke tilstæde.

32. [4-1-32] Haver Skipperen tilladet sit Skib, og formedelst Krig, Søerøvere, Arrest af Landsens, eller Stædets, Øvrighed ikke torde, maatte, eller kunde, fuldgjøre sin Rejse, og det bliver hannem tillat at aftakke sit Folk, da er hand ej pligtig videre at betale dennem end fierde Parten af deris Hyre; Men dersom Skipperen udløber udj Søen, og enten mister Segl, Mast, Anker, eller Tov, eller for andre merkelige Aarsager nødis til at løbe tilbage udj Havn igien at oplegge sit Skib, da skal Skibsfolket lade sig nøje med den halve Hyre, om de for Henrejsen alleene ere betingede; Men ere de for Frem- og Tilbage-Rejsen betingede, da med den fierde Part, og ere de i Maanets Hyre betingede, da skal de nyde Betalning for saa lang Tid de have seglet.

33. [4-1-33] Vorder een Skipper syg, eller Ueens med sine Reedere, saa at Reederne ville sette een anden Skipper paa Skibet, da skal alt Skibsfolket for den samme Hyre være den ny satte Skipper følgagtigt, ligesom den anden under Hyrens Fortabelse; Dog, om hand vil segle videre, skal hand give dennem Forbedring. End vil Skipperen sælge Skibet, da ere de ikke pligtige at tiene den ny Skipper længre end efter deris Contract med den første Skipper. Vil og den ny Skipper antage ny Skibsfolk i de gamlis Stæd, da skal den første Skipper betale dem deris fulde Løn, og føre dem til den Stæd, hvor de først seglede fra.

34. [4-1-34] Hvis Reederne befinde raadeligst at afsette een Skipper, da skal det skee med samtligis Villie og Samtykke; Men kand de ikke derom eenis, da skal Dommerne kiende, om der er billig Aarsag til hans Afsettelse. Haver den afsatte Skipper nogen Part i Skibet, da skulle Reederne ham efter gode Mænds Sigelse udløse.

35. [4-1-35] Kommer Tvedragt imellem Skipperen og Reederne, at hand ikke længer kand føre deris Skib, eller ogsaa imellem Reederne indbyrdis, udj saa Maader, at een Part vil, at Skibet skal segle, og de andre vil ikke, da skal Skibet derfor ikke blive beliggendis og forsømmis, men den minste Part af Reederne skulle sette det for Penge, ligesom de ville det slippe, eller beholde, og hvem da bliver ved Skibet, skal betale de andre Reedere inden sex Uger derefter uden al Rettergang i alle Maader, og lade det fare uden Forhindring; Men kunde de ikke eens vorde om Skibet, da bør det ikke at blive beliggendis, og maa det største Hob af Reederne udrede Skibet sig til Beste, men paa Skibet stande alle Reederne Eventyr, og de, som ikke ville udrede, bør ingen Fragt af Godset at nyde.

36. [4-1-36] Ligger een Skipper seglreede paa sin Vind, da maa ingen forhindre hans Styremand, eller Baadsmand, for Gields Sag, men hvis Gods hand haver udj Skibet, undtagne hans Gang- og Koj-Klæder, skal antvordis af Skipperen og Folket ved soren Eed til den, der paaesker, og den anden fuldgjøre sin Rejse, som hand lovet haver.

37. [4-1-37] Kand een Styremand, eller Baadsmand, af Stæd komme sig selv et Skib at bekoste, og vil det selv føre, da maa hand være qvit, om hand sig end forhyret haver; Dog skal hand skikke een anden udj hans Stæd, eller igiengive Skipperen hvis hand haver opbaaret.

38. [4-1-38] Ingen Baadsmand maa befatte sig med Maatterne, eller Maatteskrave, men Kiøbmændene skulle dennem selv nyde og beholde, om de dennem bekostet have; Derimod skulle Baadsmændene have Primegelt fire Hvider af Læsten der som Skibet lossis.

II. Cap:

Om Fragt, Tilsyn og Regnskab.

1. [4-2-1] Ingen Skipper skal være mægtig til at forfragte sit Skib uden med sine Reederis Vidskab og Samtykke, saa fremt de ere saa nærværende, at Skipperen kanderspørge sig med dennem, enten skriftlig, eller muntlig, og hand uden sine Reederis Skade kand opbie Svar. Hvis ikke, da raadføre sig med fornemme Skibsfolk, og ramme sine Reederis Gavn og Beste, som hand agter at svare til, med mindre hand er paa det Stæd, hvor hand udtrykkelig er ved sit Fragtebrev forbunden at følge Factorens Ordre; Og gjør hand herimod, da skal det, som hand saaledis gjort haver, ingen Magt have, og derforuden skal hand oprette al Skaden, og bøde tj Lod Sølv til Kongen og lige saa meget til Byen, hvor Skibet i Kongens Lande ladis, eller lossis.

2. [4-2-2] Naar Contracter oprettis imellem Skipperne og Befragtere, da skal det skee skriftlig, hvilke Contracter kaldis Certepartier, og skal Skipperne derforuden udgive paa alt det Gods, lidet eller stort, til een hver, som noget indskiber, trende lige lydende visse Skrifter, som kaldis Conoscementer.

3. [4-2-3] Naar een Skipper haver forfragtet sit Skib, og gjort een bestemt Dag imellem sig og Kiøbmanden, da, dersom Skipperen ikke er reede, naar Dagen er kommen efter deris Certeparties og Contractis Lydelse, og Kiøbmanden derover bliver forsømmet, og ikke fik sit Gods i Markedet, stande Skipperen Kiøbmanden derfor til Rette, og bøde hannem sin Skade efter Dannemænds Sigelse, undertagen at Uvejr, Vinterdag, eller anden stor Ulykke og Uformodentlig Tilfald, kunde hannem sin Rejse forhindre. Iligemaade om Skipperen bliver forsømmet af Kiøbmanden, gielde den samme Ret.

4. [4-2-4] Lader een Skipper sig fragte af een, to, eller fleere Kiøbmænd, til een vis Tid hannem at aflade, og nogen af samme Kiøbmænd ikke i rette Tid skiber sit Gods, saa Skipperen derover opholdis, da bør Skipperen derover ikke opholde sin Rejse, men strax paa tilbørlig Maade protestere imod den udeblivendis, som skal betale den fulde Fragt af det betingede Rom, saa fremt Skipperen, naar hand vil segle, lader tre af hans beste Folk see det fornævnte Rom at være ledigt, og de det lovlige kand vidne; Dog dersom Skipperen kand uden sin Forhindring andet Gods i den Stæd bekomme, da skal den Fragt, som deraf givis, komme Kiøbmanden til Gode igien. Desligeste om een Kiøbmand sit indladte Gods igien vil udskibe, og Skipperen uden sin Rejsis Forsømmelse kunde det udlosse, da skal han betale Skipperen sin fulde Fragt, uden saa var, at Skipperen uden sin Rejsis Forhindring andet Gods i den Stæd bekom, da skal Kiøbmanden den Fragt derimod nyde, og fornøje Skipperen for sin Umage og Bekostning, for Godsets Ind- og Ud-Skibning. Skulle og samtlige Kiøbmænd deris Gods ville losse, da skal Skipperen nøjjs med half Fragt, og Folkene med half Hyre.

5. [4-2-5] Kommer een Skipper udj fremmede Lande, og der gjør nogen Handel, være sig Kiøb, Sal, Fragt, eller hvad anden Handel der nævnis kand, og haver med Brev og Segl derudj forpligtet sine Reedere, som hiemme ere, at skulle svare og undgielde, da ere de ikke pligtige det at holde udj nogen Maader, fordj een Skipper er ikke Reedernis Gods mægtig meer, end hand haver under Hænderne, som er det nærværendis Skib og Gods, som hand haver med at fare; Men haver nogen kiøbt, solt, eller handlet med Skipperen, den maa efterkomme sin Skade hos Skibet og ikke hos Reederne, uden at samme Reedere befatte sig med samme Kiøbmands Gods.

6. [4-2-6] Haver een Skipper tilsagt Kiøbmanden at ville føre hans Gods udj Markedet, og befaler hannem at føre det til Prammen, og Skipperen sender det op igien, og lader det ligge, da skal Skipperen være pligtig at betale Kiøbmanden det Gods, ligesom det kunde gielde i Markedet, naar hand kommer over, og korte hannem sin Fragt udj Betalningen.

7. [4-2-7] Befragter mand Skib af nogen at ville selv lade føre til een bestemt Tid og vis Stæd, og samme Skib tilkommer nogen Ulykke foruden hans Forsømmelse, som det fragtet haver, da svare den ikke dertil; Men bruger hand det imod Contracten over den forsagte Tid, eller paa andre Stæder, foruden hans Villie, som Skibet tilhører, da oprette hand den anden sin Skade efter Søefarne Mænds Sigelse, undtagen at hand arresteris paa samme sin Rejse, som hand ikke er selv Aarsag til, eller bliver nødt til anden Seglatz imod sin Villie, hvilket hand bør at gjøre bevisligt med nøjagtig Vidnisbyrd.

8. [4-2-8] Om een Skipper fragter sit Skib forgrebs til nogen, da bør hand af sin Befragters Gods at indtage saa meget, som hand beqvemmeligen føre kand, og hverken for sig selv, eller nogen anden, imod Befragterens Villie noget at indskibe. Handler Skipperen herimod, da bør hand at erstate Befragteren al sin erlidte Skade.

9. [4-2-9] Een hver Skipper skal have god Agt, og ikke selv overlade Skibet formedelst Gierighed. Dersom det befindis, skal hand have forbrut af sine egne Penge fyrretyve Lod Sølv til Kongen, og fyrretyve Lod Sølv til Byen, og derforuden bøde Skaden.

10. [4-2-10] Hver Skipper skal have flittig Opseende paa Kiøbmands Gods baade med Indskibning, naar det er hannem ved Skibet leveret, saa og, naar det er kommet i Skibet, med Stubning og Garnering og alt andet. Dersom Kiøbmanden fanger Skade, eller hans Gods bliver forminket af Skipperen, eller hans Folk, da skal

Skipperen det oprette af sine egne Penge, og betale Kiøbmanden hans Skade, efter som Godset i Markedet kunde sælgis, og Kiøbmanden derimod betaler Reederne deris fulde Fragt; Men dersom samme Gods bliver forlækket, eller fordærvet, uden Skipperens, eller hans Folkis, Forsømmelse, da, naar Skibet kommer did, som det skal lossis, og klapper Kiøbmanden trende gange paa Fadet, som er Vin og andre lækkende Vare udj, og befaler at udhitze, give hand Skipperen sin fulde Fragt, eller og lade Skipperen beholde samme Fad for Fragten. Forsømmer Kiøbmanden saaledis at see sig for, da have Skade for Hiemgiæld. Ere og Skibsfolkene i noget deslige Aarsag, da have Skipperen derfor til dem sin Tiltale.

11. [4-2-11] Naar noget Skib i nogen Havn her i Rigerne indkommer med Styrtegods, som ved Tøndemaal sælgis, deraf skal Skipperen ikke losse noget uden med Tønder, som ere ret brænte og merkede, saa vel Folkenis Føring som Reedernis Part, og det skal skee udj Stadsmaalernis Nærværelse, og skal den, som Godset annammer, give Maalerne til Løn af hver Tønde, som paa hvert Stæd forordnet er. Hvilken Skipper herimod gjør, have dermed forbrut tj Lod Sølv til Kongen og tj Lod Sølv til Byen. Een hver Skipper skal have flittig Agt paa, at Styrtegods, helst Korn, eller andet, som det behøver, jevnlig undervejs bliver kastet, saa det ikke bliver muet, eller fordærvet.

12. [4-2-12] Ingen Skipper skal have Magt til at sælge sit Skib enten uden- eller inden-Lands uden med sine Medreederis Vidskab og Samtykke, og derpaa skal hand have deris skriftlig Fuldmagt, om de ville det afhænde, paa det at Skipperen kand give dennem, som kiøbe ville, een tilbørlig Forvaring. Om herimod handlis, skal det Kiøb ingen Magt have, om der vorder paaklaget, og Skipperen skal have forbrut et hundred Lod Sølv til Kongen, og derforuden stande sine Reedere til Rette; Men skeede det saa, at samme Skib fik nogen merkelig Brøst og Skade paa sin Rejse, og Skipperen det derfor ville afhænde, da maa hand dertil Magt have; Dog skal hand det bevidne med fire af de beste Mænd i Skibet, om der var skiellig Aarsag til, eller ikke.

13. [4-2-13] Ingen Skipper maa sælge, eller give noget bort, eller selv beholde af Skibsredskab, Fætalie og andet hvad Skibet tilhører, med mindre hand efter fuldente Rejse derfor tillige med alt andet beholdet gjør rigtig Regnskab. Hvo anderledis gjør, skal straffis derfor som for andet Tyverj.

14. [4-2-14] Hvis nogen af Reederne vil sælge sin Part i Skibet, da skal hand den først tilbyde sine Medreedere, om de ville give derfor saa meget som een anden; Ti da ere de nærmest til at beholde det. Gjør hand det ikke, men sælger det til een fremmet, da have de samtlige Magt til at indløse Skibet hos den det kiøbt haver for den Priis efter gode Mænds Sigelse.

15. [4-2-15] Hender det sig, at et Skib ligger længe paa Rejsen, og fattis Fætalie, eller andet til Skibs Nytte og Behov, og Skipperen haver ikke Penge at kiøbe for, eller i Tide paa Vexel paa sine Reedere bekomme kand, da maa hand sælge af Kiøbmands Godset saa meget, som hand dertil Behov haver, og ikke meere, og Skipperen skal betale det for lige Værd, som det andet bliver solt for udj Markedet, og korte Kiøbmanden hans Fragt udj Betalningen.

16. [4-2-16] Dersom saa skeer, at nogen Skipper er længe paa sin Rejse, og hand bliver forkortet paa Fætalie, da skal hand med Styremandens, Højbaadsmandens og Skriverens, Raad kvartere og uddeele imellem alt Skibsfolket efter Tidens Lejlighed.

17. [4-2-17] Bliver Kiøbmandens Gods fordærvet udj Skibet, at Overløbet er ikke digtet og forvaret, som det sig bør, da skal Skipperen dertil svare og bedre Skaden, men kommer det fra under op, da skal det gaa over

Skib og Gods, saa fremt Skibet, da det udseglede, vel var forvaret, og undervejs er blevet læk, og da af Skipperen og Folkene ingen Forsømmelse med Pumpen tagen.

18. [4-2-18] Hver Skipper er skyldig at holde gode stærke Kordeler og Vindtakel udj sit Skib, at ind- og udsette Kiøbmands Gods med. Bryster Vindtakelet og Godset faar Skade, da svare Skipperen alleene til den Skade; Men slipper Godset af Taklet formedelst Baadsmændene det ikke vel have belagt, da betale Baadsmændene den Skade.

19. [4-2-19] Alle Skippere, eller Styremænd, skulle, helst paa de Rejser, som ikke ere imellem Provincierne i et Rige, holde rigtige Journaler paa hvad Vinden hver Dag og Tid har været, saa og hvorledis Rejsen gaar for sig, hvorvit den hver Dag fortsettis, og naar de komme i Havn, og hvorlænge de der maa opholde sig, og hvad Vinden hver Dag blæser, samt rigtig antegnis, naar og til hvem de nogle af Varene sælge, paa det Reederne og Kiøbmændene kunde ved Skibets lykkelig Hiemkomst faa af samme Bøger fuldkommen Underretning om hvis paa Rejsen passeret er.

20. [4-2-20] Saa snart een Skipper haver opbaaret sin Fragt og hvis andet hans Reedere tilkommer, da gjøre dennem god Reede og Regnskab uden al Forhalning udj alle Maader. Dersom det anderledis bliver befundet end som ret er, da skal det straffis lige ved anden Utroeskab. Til samme sine Reederis Fornøjelighed og Regnskabernis bedre Forklaring, skal hand fremvise sin Bog, hvorudj een hvers Navn ved Dag og Datum, som noget indskibet haver, skal være indført, saa og rigtig Tal og Merke paa alle Pakker, Fade og Tønder, med Forklaring hvad derudj er angivet at skulle være, og derforuden skal hand have ved sine Regnskaber rigtig Bevis paa alle hans Udgifter og Omkostninger, som ere giorte til Skibs Nytte, og efter rigtig Slutning tilstille een hver af sine Reedere hvad ham med Rette tilkommer. Skulle og Skipperen ved falsk angivende paa Toldstæder, eller ved nogen Ulovlig Havns Besøgelse, Skibs og Godsis andenstæds Indførelse, eller Indskibelse, end i rette almindelige lovlige Havner, hvor Kongens Fogder, Toldere, eller Zisemestere, ere forordnede, eller i andre Maader, foraarsage Skibs og Godsis Confiscation, da svare Skipperen til al den Skade, som nogen derover tilføjjs.

21. [4-2-21] Hvis nogen Skipper skulle selv, eller ved sine Folk, lade kaste sin Baglast paa forbudne Stæder, og nogen Skade, eller Udgift, derudover kommer, da svare Skipperen alleene dertil.

22. [4-2-22] Een hver Skipper og Officerer skal alvorlig Indseende have, at alting inden Borde christelig, ærlig og fredsommelig tilgaar, og ingenlunde tillade, at nogen sværer, bander, eller ypper nogen Trette, eller Tvedragt, eller at den eene begægner den anden med nogen Usømmelig Ord, eller Gierning. Skulle saadant af nogen skee, da skal Skipperen med nogle af de beste Skibsfolk Magt have strax efter deris Tykke at sette dem i Straf. Er og Sagen af stor Vigtighed, da anholdis den Skyldige til de hiemkomme, og da gaais derom efter Lands Lov og Ret. Alle de Bøder, som efter denne Søeret skal udgivis, skal rigtig og uden nogens Imodsigelse af den Skyldige betalis, eller og, om hans Gods, som inden Borde er, ikke kand tilstrekke, da af hans Løn saa meget indholdis, og enten i een Sparebysse bevaris, eller og af Skipperen til Bogs føris, og de Fattigis Part deris Forstandere, naar Rejsen er endt, tilstillis imod tilbørlig Qvittantz. Forsømmer nogen Skipper det, da skal hand selv betale dobbelt saa meget.

III. Cap:

Om Ulykkelige Hændelser, Averie og Lodsmænd.

1. [4-3-1] Bliver nogen Skipper skibbruden, da skal hand være forpligtet med Skibsfolket at bierge Skibet, Godset og Skibsredskabet, og annamme af Kiøbmændene derfor een reedelig Biergeløn efter gode Mænds Sigelse, og skal Befragteren betale Skipperen hans Fragt af det biergede Gods, og Skipperen Baadsmændene deris Hyre, efter som Seglatzen er lang til, og Dannemænd kunde kiende ret at være, og dersom nogen forrykker, eller underslaar, noget af samme skibbrudet Gods, den skal straffis ligesom for andet Tyverj, og hvilken Baadsmænd, som ikke vil hielpe at bierge Skib, Gods og Skibsredskab, hand skal miste sin Føring og Hyre med hvis hand tilforn haver opbaaret, og holdis siden for een Uærlig Mand iblant andre gode Søefarende Folk.
2. [4-3-2] Skulle nogen optænde om Nattetide nogen Ild, eller oprette noget Tegn paa Klipper, eller andenstæds ved Strandsiden, til at forføre den seglendis, og bringe ham til Ulykke, eller i Fare, da hvo saadant lovlig overbevisis, skal straffis paa sit Liv.
3. [4-3-3] Komme tvende Skibe seglende, og kunde ikke undvige hver anden, men fange begge Skade, da skulle begge Skipperne med deris Folk svære, at det skeede af Uraad, og ikke med Villie, og da gielde begge Skipperne Skaden, half om half, hvad heller det skeer om Dagen, eller om Natten.
4. [4-3-4] Ligger et Skib udj Havn, eller paa Reed, og et andet kommer seglendis, og løber det udj Grund, som ligger for Anker, eller fast fortovet, eller gjør Skade udj anden Maade, da skal den Skipper, som Skaden haver giort, betale al Skaden af sine egne Penge, saa vit hans Gods kand tilstrekke, om det skeer for hans Forsømmelse og onde Forsyn. Er hand ikke formuendis at betale, da gielde Skibet Skaden; Dog ikke Kiøbmands Godset det at undgielde; Men faar den seglendis selv Skade, da have Skade for Hiemgield; Men skeer Skaden af Nøds Sag, da skal den bedris af begge Skibene efter gode Mænds Tykke, som skielligt kand være.
5. [4-3-5] Bliver noget Skib løst, at Anker, eller Kabel, bryster enten udj Storm, eller anden Ulykke, og driver et andet Skib om Borde, som ligger fast for sit Anker, og faa begge Skade, og Skipperen derudj findis Uskyldig, da skal den Skade besigtis af Søefarende Mænd, og betalis af begge Skibene efter deris gode Tykke og Forstand; Men fanger det Skib alleene Skade, som driver paa det andet, da skal det Skib, som ligger for Anker, det ikke undgielde i nogen Maade.
6. [4-3-6] Ligger Skib for Anker, og bliver noget andet Skib drivendis af Storm og Uvejers Vold, og et, eller fleere, som ligger udj det drivendis Farvand, bliver var, at Skaden er forventendis, og nogen slipper Tov og Anker, paa det større Skade maa forrekommiss, som det eene Skib kunde bekomme af det andet, da skal Tov og Anker regnis og betalis imellem det drivendis Skib, og de andre, som slippe deris Anker efter Søefarne Mænds Sigelse.
7. [4-3-7] Ligge nogle Skibe hver anden nær, og det eene laa saa nær Grunden, eller for anden Aarsag ej kunde vige, og der er Fare hos, at de hver andre maatte beskadige, da skal den, som ligger nær ved Grunden og ej kand vige, begære af den anden, som kand vige, sit Anker at løfte, Skade at forrekomme, og dersom hand det ej vil gjøre, skal hand selv det maa gjøre; Men forbyder den anden det, eller derudj gjør Forhindring, og derover nogen Skade skeer, skal den, som kunde vige, det betale.
8. [4-3-8] Kommer noget Skib til Skade paa et andet Skibs Anker, som ligger foruden Boje, da skal det Skib, som ingen Boje haver, betale den andens Skade alsammen, uden saa er, at Bojelinen er brusten, siden Ankeret blev udkast, og Skipperen selv fierde af de beste Mænd udj Skibet vil holde ved deris Eed, at der

var Boje paa samme Anker, den Tid hand lod det sist falde: Sammeledis, at hand ikke viste andet, end der var Boje paa, den Tid Skaden skeede, og da gielde baade Skibene Skaden, half om half, Kiøbmandsgods undtaget.

9. [4-3-9] De Skibe, som ligge for Anker i aabet Farvand, eller segle om Efterhøst, naar mørke Nætter ere, skal for al befrygtendis Fare at forrekomme forsyne sig med Lygter; Dog hermed ikke meent de smaa Fartøj, som saadanne Lygter ikke beqvemmeligen kand føre.

10. [4-3-10] Kommer et Skib, som er ladet med Kiøbmands Gods udj Storm, eller anden Nød, saa at Skipperen maa lade kaste af Godset, eller Mast, Kabel, eller Anker-Tov, hugge, eller landløbe med Skibet, paa det hand kand redde sit Liv, Skib og Gods, da skal Skipperen først raadføre sig herom med Kiøbmanden, eller hans Fuldmægtig, om nogen af dem er tilstæde. Vile de ikke samtykke, og Skipperen eragter det dog nøddigt, da skal hand følge de fleerste og beste af Skibsfolkenis Meening, som siden, naar de til Lands komme, skal det ved Eed forklare, at det er skeet at redde Liv, Skib og Gods. Fornemmelig skal Skipperen vel i Agt tage, at det tungeste Gods og minst af Priis, saa vit mueligt er, først kastis, og skal Skipperen sette Skibet paa Penge, ligesom hand det selv ville beholde, og raader da Befragteren, om hand det derfor vil antage, eller lade Skipperen det beholde, hvorpaa dog Befragteren skal inden fire og tyve Timers Forløb sig erklære.

11. [4-3-11] Dernæst skal alle de udkastede saa vel som de beholdne Vare taxeris efter Markets Gang, hvor de beholdne sælgis, og skal siden al den Skade, som Skib og Gods i bemælte Tilfælde, eller ved Kastningen, eller Afhuggen af Mast, eller Redskab, er tilføjet, tilregnis alle Interesserede, hvilket kaldis Averie, saa at Skaden deelis baade paa det heele Skib, saa og paa alt det beholdet Gods saa vel som paa Fragten, som skulle givis af alt det indskibede Gods, baade det beholte saa og det udkastede, og er ingen Skipper pligtig at lade følge nogen sit Gods, før end hand har betalt sin Part af Averie, eller stillet derfor nøjagtig Borgen. Skibsfolkenis Føring skal ikke herudj beregnis, ej heller nogen Averie givis af Bodmerie-Penge.

12. [4-3-12] I Beregningen skal det Gods, som bliver udkastet, alleeniste anseis, saa vit Skipperen har Conoscementer og Fragtbreve paa, og intet videre, med mindre Skipperen lovlig og nøjagtig beviser, at meere og andet Gods haver været i Skiberommet.

13. [4-3-13] Dersom og noget Gods formedelst Kastning blev fordærvet, eller af Søen udspylt ved Kastningen, den Skade agtis og for Averie; Men hvis foruden saadan Tilfald kommer til Skade beregnis ikke for Averie, ej heller hvad Skade som skeer, efter at Godset igjen er stubet og til rette lagt.

14. [4-3-14] Skulle og noget af det kastede Gods, eller Skibs-Redskab, drive til Lands, eller af Søen opfiskis, og Ejermanen bekommer det, da bør for samme Gods, eller Skibsredskab, ikke videre Averie at regnis, eller gotgiøris, end den derpaa lidt Skade bedrager sig til.

15. [4-3-15] Hvad Skibsfolk ved saadan Tilfald til Skade kommer, deris Lægeløn, eller Begravelsis Bekostning, om det er ved Land, at dennem Begravelse giøris, betalis af Skib, Gods og Fragt, som anden Averie, og da gielde hver udj Skaden efter sin Anpart.

16. [4-3-16] Skeer det og, at Fribyttere, eller Søerøvere, komme til nogen Mand udj Søen, som er ladet med Styrtegods, som er styrtet tilsammen, og noget bliver taget deraf, da betalis det igjen af det andet

Styrtegods, som udj Skibet er, og skal Skibet intet give dertil; Tj det staar sin egen Eventyr; Men alt andet Gods, som er i Pakker, Fade, eller Tønder, staar sin egen Eventyr, og hver lider Skade som hand faar.

17. [4-3-17] End skeede det saa, at nogen Skipper blev anfalden i Søen af Fiender, eller Søerøvere, og stiller sig til Verie, saa at hans Folk blive saarede, eller lemmelæste, da skal Skipperen lade dennem hielpe og læge, og skal den Lægeløn samt andre Folkis, som i de qvæstis Stæd antagis, Hyre og Føring og al anden Omkostning, gaa over Skib og Gods, fordj det er skeet for Skibs og Godsis Beskærmelse.

18. [4-3-18] Hvis nogen Skipper bliver i een Havn berøvet noget af sit Skibsredskab, eller indehavende Gods, da tager den Skaden, som det treffer, med mindre dertil kunde være nogen sær Aarsag, som alle Interesserede i Skib og Gods til Betalningen pro qvota kunde forbinde.

19. [4-3-19] Skeer det, at Skib og Gods bliver optaget og anholt, og Skipperen for een vis Sum Penge det frikiøber, og hand det lovlig bevise kand, det gaar over Skib og Gods som anden Averie.

20. [4-3-20] Kommer et Skib paa det Farvand, som grundt er, og er saa dybt gaaendis, at det ikke kand komme til den Stæd, som det er fragtet til, saa Skipperen maa have Pramme, eller Baade, at losse udj. Den Fragt og Prampenge skal Skib og Gods betale, og dersom samme Gods kommer til nogen Ulykke, da skal den Skade gaa over Skib og Gods, som beholdet er; Men den Skade, som skeer paa Pramme, eller Baade, som lejis til at føre Godset i Land, dertil svare hverken Skib, eller Gods, men de, som har ladet sig leje med saadanne Fartøj, stande selv Skaden.

21. [4-3-21] Kommer noget Skib paa Grunden, og Skipperen kand bekomme Skuder og Pramme at losse Godset udj, og lætte Skibet af Grunden, da skal Skipperen selv bekoste at bedre sit Skib, og Kiøbmanden betale Omkostningen paa Godset, og den regnis over alt Godset hver efter sin Anpart, og skal Skipperen lade Skibet hielpe, det snariste mueligt er, om det stander til at gjøre, og føre Kiøbmanden sit Gods udj Markedet; Men staar det ikke til at bedre igien, da skal Skipperen have til Fragt af det Gods, som beholdet er, som gode Mænd tykkis skielligt at være efter Seglatzens Lejlighed. Bliver og noget af Godset fordærvet, da skal den Skade gaa over det andet Gods, som bierget er, om det er styrtet og løst Gods; Men er det Tøndegods, Pakker og Stykkegods, da annammer hver sit Merke, og betaler Omkostningen, som hannem tilkommer; Bliver Skib og een Part af Godset og Skibsredskab reddet, da skulle Baadsmændene ej have deris fulde Hyre, men efter Antal ligesom Skipperen bar Fragt til efter Proportion, og ikke anderledis; Men dersom sig saa begav, at Skib og Gods blev af Ulykke, og Skipperen kand gjøre det bevisligt med alt sit Skibsfolk, at det ikke var skeet for hans Forsømmelsis Skyld, da maa hand bierge sit Skib, om hand kand, og ingen Skadegield give Kiøbmandene for deris Gods. Giør hand det med Villie og af Ondskab, eller det skeer formedelst hans, eller hans Folkis, Forsømmelse, da stande hand Kiøbmanden derfor til Rette, og ikke være mægtig udj nogen Maade at befatte sig med Skibet, før end hand haver stillet Kiøbmanden til Freds. End hender det sig, at Skipperen ikke kand føre Kiøbmandens Gods til Markedet, formedelst hans Skib var Udygtig, der hand sig paa Rejsen begav, da skal hand strax fragte et andet beqvemt Skib til at føre Godset til den bestæmte Stæd imod den betingede Fragt, eller og oprette Kiøbmanden al sin Skade.

22. [4-3-22] Een Skipper, som lader sig befragte fra een benævnte Stæd og til een anden, og det hender sig, at der kommer Storm, eller anden Havsnød og Aarsag, saa at hand fortrængis udj een anden Havn, eller Market, end som hand var fragtet til. Vil Kiøbmanden der annamme sit Gods, da betale Skipperen sin fulde Fragt; Vil hand og ikke annamme det, da er Skipperen pligtig at levere hannem sit Gods udj Markedet, som

hand lovet hafde, paa Skipperens Omkostning og Kiøbmandens Eventyr, enten med sit eget Skib, eller andre gode Skibe, som Godset kand være forvaret udj; Dog skal Skipperen selv fierde af de beste Mænd udj Skibet svære, at hand af Nøds Sag blev fortrænget, som før er sagt; Men findis der nogen anden hemmelig Svig under, da skal Skipperen og alle de, som udj det Raad ere, oprette Kiøbmanden al den Skade, som hannem deraf kand tilkomme.

23. [4-3-23] Hvor een Skipper kommer paa Lodsmands Farvand med sit Skib, der skal hand være pligtig at leje Lodsmand for det beste Kiøb, hand kand betinge hannem, og Skipperen skal give hannem Kosten og af Godset betale hans Løn efter den Skik og Handel, som der brugis udj Markedet, hvor hand lossere. Dersom Skipperen herimod fordrister sig at indløbe Skibet, og det kommer til Skade, da skal hand den selv oprette af sine egne Penge, uden det skeer udj Nøds Sag, og ikke ellers.

24. [4-3-24] Saa tilig Skipperen har antaget Lodsmand, saa skal hand oprigtig give ham tilkiende, hvor mange Føder dybt hans Skib gaar. Angiver hand det ikke rettelig, men siger det mindre, da skal hand give for hver Fod hand fortier Lodsmanden sexten Lod Sølv, og bør Skipperen at tage rigtig Bevis paa, hvor mange Føder hand sit Skib angivet haver, saa og hvad hand Lodsmanden betalt haver, og derefter gjøre Kiøbmanden og Reederne Regnskab. Forseer nogen Lodsmand sig, saa straffis hand, som tilforn udj det første Capitels femte Artikel er mælt om Styremanden.

IV. Cap:

Om Skibbrud og Vrag.

1. [4-4-1] Bliver Skib med Gods formedelst Storm, eller anden Ulykke, da skal Skibsfolkene være skyldige at hielpe og bierge, og redde Skib og Gods for een billig Biergeløn; Dog ingen at nyde noget til Biergeløn, uden hand hielper at bierge, og skal det være Skipperen Uformeent med hans Kiøbmænd og andre, som hand dertil formaa kand, at bierge, imens de ville og kunde, og naar de ej kand meere bierge, da maa de sælge, eller afhænde, til hvem de selv ville, hvis Gods, eller Vrag, som kunde være tilbage, og ingen dennem derimod at forhindre i nogen Maade.

2. [4-4-2] Men er det saa, at Skipperen med sit Folk ikke er mægtig at bierge, da skulle Kongens Amptmænd, Borgemester og Raad, Fogder og Strandfogder, og alle andre, som hos Strandsiden Befalning have, eller paa hvis Grund det skeer, som Forstrandsrettighed haver, forpligtede være, om det af dennem begæris, at være den skibbruden Mand behielpelige hos den meenige Mand at hielpe, redde og bierge af Skib og Gods, hvis mueligt er, for een billig Biergerløn, og naar saa bierget er, da skal Amptmanden med de beste Mænd, derudj Egnen ere, eller Borgemester og Raad, om det skeer for Kiøbstæderne, overveje og slutte, hvad Skipperen, eller Kiøbmanden, skulle give dem til Løn, som bierget have, efter Lejligheden og Godsis Værd.

3. [4-4-3] Bliver nogen Skipper forligt med Biergefolkene om een vis Penge, som de skulle have for hvis de bierge kunde, eller om een Deel af Godset, som biergis, for deris Fare og Umage, eller og med dennem foreenis om een vis Penge, som de hannem skulle give for alt hvis de bierge kunde, da bør saadan Forligelse og Foreening ved Magt at stande.

4. [4-4-4] Dersom og saa hender sig, at Skib, eller Gods, bliver Vrag, og ingen levende Folk ere hos, da skal Amptmanden, om det er paa Kongens Forstrand, eller den, hvis Grund det findis for, være forpligtet at lade

bierge med al Flid saa meget som meest mueligt er, og det indlegge lade udj god Forvaring med klare Registerne, og naar den rette Ejer kommer der efter, eller hans Fuldmægtig med nøjagtig Bevisning inden Aar og Dag, da skal deris Gods dennem følge for een tilbørlig Biergeløn, som før er rørt; Men dersom der ere nogle Vare, som have faaet Skade, eller ere blevne vaade, da, hvis de staa til at hielpe, skal Amptmanden, eller den, hvis Grund samme Gods for strander lade dem hielpe paa dens Omkostning, som Godset skal igien have; Men kand de ikke hielpis, da maa de af ovenbemælte Personer strax sælgis og giøris i Penge, det dyreste skee kand. Hvo som Utrolig omgaaes med Vrag, straffis derover som for andet Uhiemmelt Gods. Men hvis ingen inden Aar og Dag med nøjagtig Bevis fremkommer, at Skib og Gods hannem tilhører, da hører det Kongen til, eller den, som Forstrandsrettighed haver.

5. [4-4-5] Finder een Skipper noget Vrag udj Søen, eller Havsbond, Anker, eller andet, skal hand det antvorde til den, som paa Kongens Vegne Befalning haver paa det Stæd, som det i Land føris, som hannem strax skal give een tredie Deel af dets Værd for sin Umage, og skal samme Gods blive beliggendis Aar og Dag. Dersom rette Ejermand imidlertid kommer med nøjagtig Bevisning, skal hand nyde det for samme Biergeløn med al anvente Bekostning; Kommer der og ingen, da er samme Gods faldet til Kongen, og skal forsendis til Kongens Amptmænd, og hvo som samme Gods og Vrag underslaar, skal straffis som een Tyv. Deslige om nogen Fiskere finde noget Anker udj Søen ved deris Fiskerredskab, eller udj andre Maader det fange kunde, hvad heller der er Boje paa, eller ej, skulle de udj lige Maader det antvorde til Kongens Befalningsmænd, og de skulle give dennem derfor den tredie Deel af dets Værd til Biergeløn, og siden handlis dermed som forskrevet staa. Findis Vrag i aabenbare Søe uden for alle Land, og ingen Folk er derhos, som det tilhører, da skal den, som det bierger, beholde halfdeelen og halfdeelen Kongen, uden saa er, at rette Ejer kommer inden Aar og Dag, som før er sagt.

6. [4-4-6] Bliver et Skib, og Godset biergis, da skal Skipperen deraf have billig Fragt; Dog raader Befragteren at lade Skipperen beholde Godset for Fragten.

7. [4-4-7] Naar strandet Gods biergis, der af er mand ej skyldig at betale nogen Averie for det andet borte blevet Gods, eller Skib.

8. [4-4-8] Hvis af Skib og Gods ikke saa meget skulle kunde biergis, som foruden anden Omkostning med at bierge kunde saa meget tilstrekke, at Skibsfolkene deris efterstaaendis Hyre deraf kunde bekomme, da have de intet af saadan deris Hyre at fordre.

V. Cap:

Om Bodmerie og Biilbreve.

1. [4-5-1] Om een Skipper kommer i fremmede Lande, og kand ikke af Stæd komme at lade sit Skib der ud med sine Reederis Penge, og fra samme Platz ingen Vexel kand bekomme at trekke paa sine Reedere, eller og at der intet Gods udj Skibet er, som hand til hans Reederis Fordeel sælge kunde, da i saadanne Tilfælde og Nød, hvilket hand med trende af de beste Skibsfolk skal nøjagtig bevise i sit Regnskab for Reederne, haver hand Magt at optage Penge, eller dets Værd, paa Skibs og Skibets Redskabs og Fragts Eventyr, som kaldis Bodmerie, paa beste Vilkor, og for samme Bodmerie-Penge forsikkre Creditorerne med Skibs Redskab og Fragt, og Skipperen skal være pligtig at betale fornævnte laante Penge, saa tilig Skibet paa det Stæd ankommer, hvor Bodmeries Contract ommælder; Men segler hand paa andre Stæder, og sin Rejse imod

Creditorens Villie forlænger, bliver dog Bodmerien ved Magt, og Skipperen svare til al deraf kommandis Skade.

2. [4-5-2] Ingen Skipper maa optage Penge paa Bodmerie af sit Skib al den stund hand er i Nærværelsen hos sine Reedere foruden deris Minde og Samtykke; Dog er Skipperen ikke formeent at tage Penge paa Bodmerie paa sin egen Part i Skibet, og ej videre. Laaner der nogen Skipper i saadan Tilfald meere end for Skipperens egen Part, den søge det hos Skipperen, og de andre Reedere ere ej skyldige at svare dertil. Men haver een, eller flere, af Reederne Skipperen dertil Fuldmagt givet, da svare een hver efter sin Fuldmagt.

3. [4-5-3] Hender det sig, at nogen Skipper uden stor Nød sit Skib forbodmer motvilligen, eller uden Nød i een Havn indsegler, som hand ej er befragtet til, da skal den Skipper selv svare sine Reedere til al den Skade, som de kand bevise deraf at kunde komme, og derforuden forvisis Kongens Riger og Lande; Men dersom hand sammestæds Skibet og Godset skulle afhænde og undvige, da svare hand til Skaden, og straffis, naar hand antreffis, efter Sagens Lejlighed.

4. [4-5-4] Yngste Bodmerie-Breve have altid Prioritet for dem, som tilforn kunde være udgivne.

5. [4-5-5] Besværger nogen Skipper sit Skib højere med Bodmerie-Penge, end Skib, Redskab og Fragt, kand være værd, ere hans Reedere ej skyldige dertil at svare, men søgis hos Skipperen.

6. [4-5-6] Bliver et Skib, som er forbodmet, taget, eller arresteret, og Skipperen ej kand blive sit Skib mægtig igien, da skal Skipperen enten alt Skibet, eller den Deel deraf, som hand haver forbodmet, til den afstaa, som hannem Penge paa Bodmerie haver laant; Og blive de, som Penge paa Bodmerie have laant, Skibet mægtige, nyde de i saadan Tilfald deraf deris Penge forud, naar Omkostningen er fradraget, og Resten kommer Reederne til Gode.

7. [4-5-7] Skulle et Skib komme til nogen Ulykke, da betalís deraf ingen Bodmerie-Penge; Men dersom noget biergis af Godset, som Skipperen nogen Fragt kand nyde af, eller og biergis af Skibet, eller dets Redskab, da bør de laante Penge med des Premie at betalís, saa vit samme Fragt af det biergedede Gods, Skib og Redskab, kand tilstrekke, dersom Pengene ere optagne paa det heele Skib; Men dersom de ere tagne paa een vis Part, da betalís ej videre, end den Part kand tilkomme af det biergedede. Skulle og een Skipper formedelst een, eller anden, kiendelig Forseelse, eller Forsømmelse, foraarsage Skibets Skade, eller Ulykke, da bør Skipperen at svare med sin Person og alt sit Gods, indtil Bodmerie-Pengene ere betalte.

8. [4-5-8] Saa skal og den, som Penge paa Bodmerie udlaant haver, inden sex Maaneder i det længste, efterat Skibet er ankommet paa den foraccorderede Stæd søge sin Betalning, eller og siden have sin Ret forbrut, og bliver i forbemælte Tid hans Ret Uforkrænket, om end skiønt Skibet var til anden solt. Men lyder Bodmerie-Brevet, at Pengene skal betalís, naar Skibet kommer tilbage igien paa den Stæd, hvorfra det udsegledede, da, hvis det ikke inden Aar og Dag sig der igien indfinder, bør Pengene strax hos de vedkommende at fordris, og uden nogen Ophold af dem betalís, og hvis Bodmerie-Pengene ikke til Forfalds-Dagen blive betalte, da bør fra den Dag deraf at givís tilbørlig Rente.

9. [4-5-9] Hvis nogen forskyder Penge til et nyt Skib at bygge, eller til Folkenis Underholdning imidlertid, hand skal derom oprette skriftlig Contract med tvende gode Mænds Underskrift til Vitterlighed, hvilken Contract kaldís Biilbrev, og bør samme Giæld at betalís, og Skibet frit derfor giøris, før end det begiver sig paa Rejsen, og imidlertid forbliver Skibet til Forsikkring, og hvis flere Biilbreve i saa Maader kunde være

udgivne, da gaa de ældste for de yngste. Samme Biilbreve bør for dis større Rigtigheds Skyld strax efter deris Datum læsis til Tinget, hvor Skibet byggis, og da gaar saadan Gield for al anden, som paa Skibet hæfte kand.

VI. Cap:

Om Assurance.

1. [4-6-1] Hvis nogen vil lade Skib, eller Gods forasseurere, da skal derom oprettis rigtige og tydelige Breve, og dermed forholdis, om de her i Kongens Riger og Lande sluttis, paa efterskrevne maader.
2. [4-6-2] Samme Forsikkrings-Breve, som kaldis Policer, skal hos stemplet Papirs Forvalterne findis, og gielde hver Ark een Rix Ort; Og skal i de aabne Platzer derudi af Mekleren, eller, hvor ingen Mekler er, af een Øvrigheds Person, rigtig indføris Skibet, Skibets Mundering og Skipperens Navn, og derhos antegniss hvor Skibet skal hensegle, lade og losse; Siden indskrivis hvad een hver vil have forsikkret.
3. [4-6-3] Alle saadanne Breve underskrivis af Asseuradeuren med egen Haand, og Summen af Pengene, som udloviss til Assurance, skal indskrivis med Asseuradeurens egen Haand. End ere de fleere, da skrivie een hver for sin Part, som hand udlover, eller forsikkerer for, og ingen videre skyldig være, end hand haver indskrevet sig for.
4. [4-6-4] Mekleren, som saadanne Instrumenter forfærdiger, skal alt ovennævnte vel i Agt tage, og i een forsegleet og numereret Bog indføre, hvem som noget haver assureret, til hvem, hvad og paa hvad Condition.
5. [4-6-5] Ingen maa understaa sig at forsikkre nogens Liv, ej heller Skibsfolkenis Løn og Hyre, deris Skibs-Kost, Krud, Lod og alle Slags Skibs-Redskab, men alleeniste sit Skib, eller visse Parter derudj, samt alt indehavendis Kjøbmandsgods, og skal een hver, som i saa Maader tager Forsikkring, beholde paa sin egen Fare og Eventyr i det minste den tiende Deel af det forsikkrede Skib, eller Gods, efter dets satte Taxt og Værdj.
6. [4-6-6] Skulle og nogen ville paa adskillige Stæder lade forsikkre sit Skib, eller Gods, da maa det vel skee, naar alle saadanne Forsikringer ikke opløbe tilsammen meere end de nj tiende Deelee af samme forsikkrede Skibs, eller Godsis, rette Værdj. Gaar det derover, da være det af ingen Kraft, og de, som saadan Underfundighed beganget have, miste hvis de til Forsikkrings-Penge, som kaldis Premie, udgivet have. Ellers skal hermed alvorlig være forbuden al Svig og Bedrægerj, som paa enten af Siderne kunde optækis, eller giøris, under Straf paa deris Ære, eller Liv, efter Mishandlingens Beskaffenhed, og derforuden stande den Uskyldige til Rette for al erlidte Skade.
7. [4-6-7] Naar Assurance lovligen er sluttet, saa er Asseuradeuren forpligtet til at svare til al den Skade, som det forsikkrede Gods tilføjis; Og angaar samme Forsikkring, fra den Tid Godset fra Land indskibis, og først endis, naar samme Gods paa Landet er opbragt.
8. [4-6-8] Premie, eller Forsikkrings-Penge, skulle alle strax ved Policens Underskrivelse erleggis; Dog hvis nogen lader forsikkre sit Skib, eller Gods, paa lang Rejse, og der betingis baade om Hen- og Tilbage-Rejsen, da betaliss den halve Deel strax, og den anden halve Deel ved Skibets Hiemkomst, eller til den Tid, som de indbyrdis foreenis om. Skeer herudj nogen Forsømmelse, saa at Terminerne ikke rigtig holdis, da være hand skyldig deraf at give til Rente een pro Cento Maanetlig, indtil Betalningen skeer.

9. [4-6-9] Skeer nogen Skade, eller Ulykke, paa Skib, eller Gods, som forsikkret er, da skal hand, som det har ladet forsikkre, strax give Asseuradeuren det tilkiende, og lovlig Bevis medbringe, og hvis den, som haver forsikkret, ikke inden tre Maaneder, efter hand derom forstændigis, betaler, da skal hand give, fra den Tid hand fik det at vide, til den, som Skaden lidt haver, til Rente een half pro Cento Maanetlig, indtil Betalningen skeer, og skulle Dommerne flittig overveje, om Asseuradeuren har nogen billig Aarsag at vegre sig i Betalningen formedelst nogen vitterlig begangen Svig, saa som om paa Skib og Gods var begæret Forsikkring, efterat Ejermændene fuldkommelig viste, at det var forulykket, og da strax derudj endelig dømme efter Sagens Beskaffenhed.

10. [4-6-10] Hvis ingen Tidende efter flittig Forspørsel skulle kunde bekommis om det forsikkrede Skib, eller Gods, som til nogen Stad i Europa er gaaet, inden Aar og Dag, da holdis det for at være forulykket. Er det uden Europa, og ingen Kundskab kand faais inden to Aar, saa regnis det fortabt, og efter den Dag haver Asseuradeuren tre Maaneder til at betale Pengene, eller siden, som før er mælt, betale Rente, og ved Retten tvingis til Betalningen.

11. [4-6-11] Hender det sig og, at nogen for een, eller anden, Aarsags Skyld skulle gandske forandre sin forrehavendis Rejse, eller og mindre Gods indskibe, end Forsikkring var taget for, da skal Ejermændene, saa snart han dertil resolverer, eller det vitterligt bliver, give Asseuradeuren det tilkiende, og opsige sin Contract, hvilket kaldis Restourno, hvorimod den oprettede Forsikkrings-Contract skal være ophævet; Dog nyder Asseuradeuren for sin hafte Umage med ind- og af-Skrivning een half pro Cento af den udgiven Premie, og legger Resten af Pengene strax fra sig.

VII. Cap:

Om Admiralskab.

1. [4-7-1] Befinde sig i een Havn inden, eller uden, Riget nogle af Kongens Undersaatters Skibe, som paa een Tid ere seglfærdige og have een Rejse for, og de af Frygt for Capere, eller for andre Ulykkelige Tilfælde, for raadeligt eragte at blive sammen, og gjøre Admiralskab, saa skulle de indgaa visse skriftlige Artikler imellem hin anden, som de siden Ubrødeligen skulle holde, indtil Rejsen er endet.

2. [4-7-2] Fører da nogen værbar Skib der iblant, da skal hand føre Flaget og forsvare de andre, og ingenlunde tillade, at noget fremmet Skib ligger ham om Borde, under hvad Forrevendning det være kand, enten at see hans Pas, eller Søebreve; Men holde dem fra sig det meeste mueligt være kand, hvortil alle andre Skibe, som i samme Admiralskab fare, hannem efter yderste Evne skulle hielpe og bispringe, og skulle nogen fremmede ham med Magt ville tvinge at anlegge, da skal hand af al Magt staa derimod, og ingenlunde tilstæde, at noget derudj skeer Kongens Højhed til Forklejnning, eller hans Undersaatter til Skade. Gjør nogen herimod, og hand ikke setter sig til Verie, om hand ellers det kand gjøre, straffis efter Søe-Artiklerne. Hvis og Skylden skulle findis hos nogle af Folkene, som ikke ville gjøre deris Pligt i saadan Tilfald, forholdis iligemaade efter Søe-Artiklerne.

3. [4-7-3] Alle Udgifter og Skader, som i saa Maader gjøris og givis, skulle af alle, som i Floden ere, betaldis efter deris vedtaget Admiralskabs-Brev, og det efter Proportion af et hvert Skibs og indehavendis Ladings billig Værd.

4. [4-7-4] Alle Værbare Skibe skulle om Nattetide have Lygter med tænte Lys udj, at de dis bedre kunde være tilsammen, og al befrygtendis Fare dis bedre forrekominis.

5. [4-7-5] Hvis noget Kofardi-Skib har giort Admiralskab med andre, og siden uden billig Aarsag gaar fra dem, da skal hand ikke alleeniste betale to Mark af hver Læst til Angiveren, de Fattige Sjøfolk og de andre Skippere, som blive i Admiralskabet, men end ogsaa svare samme Skippere til al den Skade de have lidt paa Skib, eller Gods, efter samme Proportion, som hand skulle haft betalt, om hand hafde blevet i Floden, og kommer hand selv til Ulykke, da have Skade for Hiemgiold.

6. [4-7-6] Hender det sig og, at noget fientlig Skib skulle af saadan sluttet Flode bemægtigis, da skal det strax føris i een af Kongens, eller hans Allieredis, Havne, og der efter lovlig Medfart til Priis dømmis. Hvis deraf kommer deelis imellem alle dem, som i samme Admiralskab været have, men hvis det af et fra de andre adskilt Skib opbringis, det nyder hand, som det førte, alleene og deeler Byttet imellem sig og sine Skibsfolk efter een hvers Løn, eller Maanets-Penge. Skulle og nogen, som fører værbar Skib, erobre fra Fienden et Dansk Skib, som i fire og tyve Timer hafde været i Fiendens Gevalt, da er det hans Priis alleene; Men kand nogen blive det mægtig fra Fienden inden den Tid, da nyder hand af samme igientaget Skib den halve Deel og Ejermanden den anden halve Deel.

VIII. Cap:

Om Sørettens Sagers Udførelse.

1. [4-8-1] Alle Sager, som af denne Søehandel deris Oprindelse have, eller og af denne Søeret dependere, skulle enten de angaa Indlændiske, eller Udlændiske imellem hin anden, strax af een hver Stæds ordinarie Dommere forretagis, og inden trende Solemerker efter lovlig Medfart og denne Søeret paakiendis, og hvis nogen ikke skulle have den Videnskab at kunde selv udføre sin Sag, da skal Øvrigheden paa Stædet, naar hand det begærer, strax forordne ham een ærlig og lovkyndig Mand, som ham i sin Sag for billig Betalning kunde betiene.

2. [4-8-2] Indfalder Tvistighed imellem dem, som inden Skibsborde ere, naar nogen Skade er tilføjet Skib, eller Gods, formedelst nogen Officers, eller Gemeens, Forseelse, og de, der vidne skulle, ikke kand afbie den ordinarie Tid, som de, hvilke det paagielder, kand personlig, eller ved deris Fuldmægtige, være til Gienmæle, da maa Vidner eedelig føris til Tinge, eller for Byefogden i hans Huus i trende Dannemænds Overværelse, paa det Sandheden kand komme for Dagen, hvilket siden skal staa for fulde, med mindre nogen til sin Befrielse strax paa Stæden, hvorved Ulykken skeet er, sig har forsynet med nøjagtig Bevis, og Attest taget hos næste Stæds Øvrighed, at Skaden ikke skeede af nogens Forsømmelse, eller Forseelse, hvor da Øvrigheden paa Stæden alvorlig skal formane de vedkommende, at de den bare Sandhed udsige, og der hos paa det flittigste erkjendige sig om Sagens Beskaffenhed samt hvad Vind og Vejer paa de Tider har været, og hvorledis Seglatzen er holden, hvilket altsammen i samme Tingsvidne, eller Document, udførlig skal indfør, hvorimod siden ikke lettelig maa føris andre Vidner.

IX. Cap:

Om Kongens Sjøfolk.

[4-9-1] Alle Kongens Søfolk, saa vel Officerer som Gemeene, som nu udj Kongens virkelig Tieniste ere, eller sig derudj herefter begive, skulle paa hvad Stæd de end og monne boe, eller sig ville nedsette, i Kongen Riger og Lande, være for alle Borgerlige og Byens Bestillinger samt Tynge og Paalæg, hvad Navn det og have kand, frj og forskaanede, om end skiønt de een, eller anden, liden borgerlig Næring monne bruge; Dog at de paa behørige Stæder tilbørligen erlegge til Kongen Told, Accise og Consumption, af hvis de handle med, og ellers skal med dem i andre deris Sager forholdis efter som tilforn i den første Bogs andet Capitels niende Artikel er mælt.